

Atsakymas į Europos Parlamento pastabas, pateiktas jo rezoliucijoje dėl Europos Centrinio Banko 2018 m. metinės ataskaitos

2019 m. balandžio 1 d. ECB pirmininko pavaduotojas specialiaame Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto posėdyje pristatė ECB 2018 m. metinę ataskaitą¹. 2020 m. vasario 11 d. ECB Pirmininkė dalyvavo Parlamento plenariniame posėdyje, skirtame metinei ataskaitai aptarti². Kitą dieną Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ECB 2018 m. metinės ataskaitos (toliau – rezoliucija)³.

Teikdamas Europos Parlamentui savo 2019 metų ataskaitą ECB kartu pateikia ir atsakymą į Europos Parlamento rezoliucijoje išdėstytas pastabas⁴. Atsakymas skelbiamas viešai pagal 2016 m. Europos Parlamento prašymu pradėtą taikyti praktiką⁵. Tai rodo, kad ECB vykdo savo atskaitomybės įsipareigojimus netgi daugiau, negu nustatyta Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV).

Koronaviruso (COVID-19) pandemijos protrūkis 2020 m. pradžioje, svarbūs šio reiškinio padariniai ekonomikai bei nepaprastosios priemonės, kurių ECB ėmėsi reaguodamas į koronaviruso sukeltą krizę⁶ turėjo tam tikros įtakos ECB atsakymams į Europos Parlamento iškeltus klausimus. Tačiau šiame atsakyme daugiausia dėmesio skiriama ECB veiklai 2019 m., t. y. tam pačiam laikotarpiui, kurį apima ECB 2019 metų ataskaita⁷.

1 ECB pinigų politika

1.1 ECB priemonių veiksmingumas ir šalutinis poveikis

Rezoliucijos 9, 13, 14, 16–18 ir 24 punktuose aptariamas ECB pinigų politikos priemonių veiksmingumas, poveikis euro zonoje vyraujančioms finansavimo sąlygoms ir šalutinis poveikis. Rezoliucijos 4–5 ir 17 punktuose atkreipiamas dėmesys į palankios politikos poreikį ir į tai, kad kitos politikos sritys turi prisidėti prie

¹ Žr. ECB [interneto svetainėje](#).

² Žr. ECB [interneto svetainėje](#).

³ Priimtos rezoliucijos tekstas paskelbtas Europos Parlamento [interneto svetainėje](#).

⁴ Europos Parlamento rezoliucijoje dėl bankų sąjungos iškelti klausimai šiame atsakyme nekomentuojami. Jie aptariami [ECB priežiūros veiklos 2018 metų ataskaitoje](#). Atsakymas į rezoliucijoje dėl bankų sąjungos pateiktas pastabas bus paskelbtas vėliau šiais metais.

⁵ Žr. 2016 m. vasario 25 d. Europos Parlamento rezoliucijos dėl Europos Centrinio Banko 2014 metų ataskaitos, paskelbtos Europos Parlamento [interneto svetainėje](#), 23 pastraipą.

⁶ Žr. 2020 m. kovo 12 d., 2020 m. kovo 18 d., 2020 m. balandžio 7 d. ir 2020 m. balandžio 22 d. ECB [interneto svetainėje](#) paskelbtus pranešimus spaudai.

⁷ Atsakymas parengtas remiantis iki 2020 m. balandžio 27 d. gauta informacija.

ilgalaikio augimo potencialo didinimo, visuminės paklausos palaikymo ir pažeidžiamumo mažinimo.

ECB mano, kad vykdomomis pinigų politikos priemonėmis jis svariai prisidėjo prie įmonių ir namų ūkių finansinių sąlygų gerinimo, didesnio ekonominio aktyvumo ir infliacijos. Atsižvelgiant į visas nuo 2014 m. vidurio iki 2019 m. ECB taikytas priemones, apytikriais skaičiavimais bendras poveikis euro zonos realiojo BVP augimui euro zonoje tuo laikotarpiu sudarė 2,5–3,0 procentinio punkto⁸. Šių priemonių poveikis metiniam infliacijos lygiui tuo pačiu laikotarpiu sudarė nuo trečdalyo iki pusės procentinio punkto⁹. Didesnis ekonomikos augimas vidutiniu laikotarpiu dėl ECB taikytų pinigų politikos priemonių yra naudingas didžiąjai daugumai euro zonos namų ūkių ir bendrovių.

ECB laikosi nuomonės, kad žemas nominaliųjų palūkanų lygis euro zonoje nėra vien tik vykdomos pinigų politikos atspindėjimas. Realiosios palūkanų normos tiek Europoje, tiek visame pasaulyje mažėjo kelis dešimtmečius ir prasidėjus pasaulinei finansų krizei buvo labai žemos ar net neigiamos. Remiantis įvairiais vertinimais, įskaitant ir ECB, numatomos panašios natūraliųjų arba realiųjų pusiausvyros palūkanų normų tendencijos¹⁰. Šios tendencijos aiškinamos remiantis tam tikrais veiksniais, įskaitant labiau struktūrinių veiksnių, tokių kaip demografija, našumas ir didėjantis disbalansas tarp pasaulinės saugaus turto paklausos ir pasiūlos, raidą, taip pat cikliškesnius veiksnius, tokius kaip nuolatinis spaudimas mažinti finansinį įsiskolinimą, kurį sukėlė pasaulinės finansų krizės protrūkis.

ECB stebi jo taikomų netradicinių politikos priemonių, į kurias atkreiptas dėmesys rezoliucijoje, galimą šalutinį poveikį. Panašu, kad iki šiol jis buvo ribotas, tačiau galima tikėtis, kad, netradicines priemones taikant intensyviau ir ilgiau, šis poveikis bus didesnis. Siekiant padidinti ECB pinigų politikos priemonių veiksmingumą, nepageidaujamiems pokyčiams stabdyti reikia imtis kitų politikos sričių priemonių. Pavyzdžiui, su turto vertinimu pernelyg aukštomis kainomis siejama finansinio stabilumo rizika turi būti mažinama tinkamomis makroprudencinėmis ir mikroprudencinėmis priemonėmis, skirtomis skirtingoms finansinėms įstaigoms. ECB ir Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV) nuolat stebi šių priemonių tinkamumą, atsižvelgdami ir į koronaviruso sukeltos krizės poveikį.

Iki 2019 m. pabaigos būsto kainos euro zonoje sparčiai augo ir buvo užfiksuota pervertinto turto atvejų, tačiau nėra įrodymų, kad būtų susiformavęs kreditų išpūstas nekilnojamojo turto burbulas. Namų ūkių skolos ir BVP santykis buvo stabilus, tačiau jis tebėra gerokai mažesnis už lygį, buvusį prieš pasaulinę finansų krizę. Vis dėlto būsto rinkos rizika įvairiose šalyse nevienoda dėl kitų konkrečioms šalims būdingų paklausos ir pasiūlos veiksnių. Vykdydamas savo

⁸ Žr. Rostagno, M. et al., „A tale of two decades: the ECB's monetary policy at 20“, *Working Paper Series*, No 2346, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 m. gruodžio mėn.

⁹ Žr. Hartmann, P., and Smets, F., „The European Central Bank's Monetary Policy during Its First 20 Years“, *Brookings Papers on Economic Activity*, 2018, pp. 1–146.

¹⁰ Žr., pvz., Brand, C., Bielecki, M. and Penalver, A. (eds), „The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy“, *Occasional Paper Series*, No 217, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2018 m. gruodžio mėn.

funkciją užtikrinti finansinį stabilumą, ECB nuolat stebi nekilnojamojo turto rinkos riziką ir prisideda prie ESRV atliekamo darbo. Neseniai ESRV nustatė keletą ES šalių, kurių gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto sektorius yra pažeidžiamas vidutiniu laikotarpiu¹¹. Euro zonos būsto rinkų pažeidžiamumas yra vertinamas iš naujo atsižvelgiant į koronaviruso sukeltos krizės padarinius.

ECB pripažįsta, kad jo taikomos netradicinės pinigų politikos priemonės gali turėti įtakos bankų pelningumui, tačiau pažymi, kad bendras pinigų politikos poveikis bankų pelningumui buvo ribotas. Bankai, kurie savo veiklą finansuoja daugiausia klientų indėliais (kaip paprastai daro maži bankai), gali būti paveikti labiausiai, nes jų grynosios palūkanų maržos paprastai jautriau reaguoja į mažų palūkanų normų aplinką. Dėl ECB pinigų politikos teigiamo poveikio ekonomikai tokie bankai paprastai gauna daug naudos dėl padidėjusios paskolų paklausos ir geresnės kredito kokybės. Be to, ECB įvedė dvipakopę atlyginimo už turimą perteklinį likvidumą sistemą, kuria siekiama palaikyti pinigų politikos perdavimą ekonomikai per bankus. Sistemos struktūra, pagal kurią atidėjiniai yra pagrįsti privalomųjų atsargų reikalavimais, reiškia, kad bankai, kurie yra labiau priklausomi nuo mažmeninių indėlių, iš šios sistemos gauna didesnę naudą.

ECB pripažįsta, kad, kaip pabrėžta rezoliucijoje, mažos palūkanų normos daro tam tikrą spaudimą draudikų ir pensijų fondų pelningumui ir mokumui, tačiau atkreipia dėmesį į jų teigiamą poveikį ne finansų bendrovių ir namų ūkių finansavimo sąlygoms. Sumažėjus obligacijų pajamingumui, draudikų ir pensijų fondų investicijų pajamos taip pat sumažėjo. Daugelis šių institucijų, o ypač tos, kurios siūlo produktus su garantuota minimalia grąža, yra linkusios tokį sumažėjusį pelningumą kompensuoti pasirinkdamos rizikingesnį ir mažiau likvidų turtą. Tokiu būdu sektorius padeda palengvinti įmonių sektoriaus finansavimo sąlygas¹². ECB atidžiai stebi mažų palūkanų normų aplinkos poveikį draudikams ir pensijų fondams, kuris iš esmės priklauso nuo atskirų įstaigų verslo modelio ir balanso struktūros.

ECB turto pirkimo programos ir įkaitu užtikrintos refinansavimo operacijos parengtos deramai atsižvelgiant į rizikos valdymo aspektus. Rizikos kontrolės sistemos naudojamos rizikai, įskaitant finansinę riziką, mažinti ir atidžiai stebėti. Be to, šios sistemos padeda ECB įgyvendinti savo politikos tikslus.

ECB pritaria rezoliucijoje išdėstyta nuomonei, kad kitose politikos srityse reikia imtis ryžtingesnių veiksmų, siekiant padidinti jo pinigų politikos priemonių veiksmingumą. Kad būtų palaikomas kainų stabilumas euro zonoje, ECB imasi būtinų pinigų politikos priemonių. Tačiau reikia aktyvesnės fiskalinės politikos, ypač nusistovėjus žemam palūkanų normų lygiui. Be to, euro zonos šalys turi sparčiau įgyvendinti struktūrines reformas, kad padidėtų našumas ir augimo potencialas, sumažėtų struktūrinis nedarbas ir padidėtų atsparumas.

¹¹ Žr. ESRV ataskaitą „Vulnerabilities in the residential real estate sectors of the EEA countries“ ir „Follow-up report on the countries that received ESRB warnings in 2016 on medium-term vulnerabilities in the residential real estate sector“, 2019 m. rugsėjo mėn. Konkretioms šalims skirti ESRV įspėjimai paskelbti ESRV interneto svetainėje.

¹² Žr. „Non-bank financial sector“, *Financial Stability Review*, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 m. lapkričio mėn.

ECB pritaria rezoliucijoje išdėstyta nuomonei dėl ypatingos mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) svarbos ir toliau įdėmiai stebės šių įmonių finansavimo poreikius. ECB puikiai supranta, kad dauguma euro zonos įmonių yra MVĮ ir kad jos sudaro didžiąją euro zonos apyvartos ir užimtumo dalį. Pastarąjį dešimtmetį vykdydamas įmonių apklausą dėl galimybių gauti finansavimą (SAFE)¹³, ECB siekė tiksliai įvertinti MVĮ taikomas finansavimo sąlygas, kad galėtų priimti pagrįstus sprendimus. Rengdamas savo pinigų politikos priemones, ECB taip pat atsižvelgė į tai, kad MVĮ yra labai priklausomos nuo bankų teikiamo finansavimo, nepamiršdamas MVĮ finansavimo sąlygų rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad pastaraisiais metais ECB taikytos pinigų politikos priemonės padėjo sumažinti MVĮ finansinius suvaržymus ir padidinti jų atsparumą finansiniams sukrėtimams. Kalbant apie bankų skolinimą, pasakytina, kad priemonės, kuriomis siekiama stiprinti paskolų dinamiką, pavyzdžiui, (tikslinės) ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos, atliko svarbų vaidmenį užtikrinant MVĮ galimybes gauti finansavimą ir nukreipiant dalyvaujančių bankų pinigines paskatas privačiojo sektoriaus skolininkams¹⁴. Kalbant apie finansavimą rinkose, pasakytina, kad bendrovių sektoriaus pirkimo programa (BSPP) sudarė palankias sąlygas įvairioms euro zonos įmonėms, įskaitant ir MVĮ. SAFE rezultatai rodo, kad BSPP padėjo padidinti MVĮ galimybes gauti banko paskolą. Didelės įmonės vis dažniau rinkosi leisti skolos vertybinių popierių emisijas, todėl bankai daugiau skolino mažesnėms bendrovėms. Tai rodo, kaip pinigų politikos priemonės gali viena kitą veikti ir papildyti¹⁵. Taigi, SAFE duomenimis, ECB taikytos priemonės padėjo sumažinti MVĮ, patiriančių finansinių suvaržymų, procentinę dalį nuo maždaug 18 % (2009–2012 m.) iki maždaug 8 % (nuo 2016 m. iki 2019 m. rugsėjo mėn.)¹⁶. Panašiai, euro zonos MVĮ, pranešusių apie didelius sunkumus vykdant savo veiklą ir tvarkant skolą, procentinė dalis sumažėjo nuo 14 % (2012 m.) iki 3 % (2019 m. antrą pusmetį).

Nors pastaraisiais metais MVĮ finansavimo sąlygos labai pagerėjo, ECB pripažįsta, kad išspręstos dar ne visos svarbios problemos. ECB taip pat atidžiai stebi MVĮ finansavimo sąlygas, atsižvelgdamas į koronaviruso pandemijos sukeltą ekonomikos nuosmukį, ir netoleruos jokios rizikos sklandžiam jo pinigų politikos perdavimui, taip pat ir šiuo kanalu.

¹³ Žr. ECB [internetinio svetainėje](#).

¹⁴ Tai ypač pasakytina apie bankus, veikiančius euro zonos šalyse, kurios anksčiau buvo laikomos pažeidžiamomis. Daugiau informacijos žr. 2017 m. *ECB Ekonomikos biuletenio* Nr. 2 intarpą „[Impact of the ECB's non-standard measures on financing conditions: taking stock of recent evidence](#)“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2017 m.

¹⁵ Dėl BSPP ir TITRO poveikio Ispanijos ne finansų įmonėms taip pat žr. Arce, O., Gimeno, R. and Mayordomo, S., „Making room for the needy: the credit reallocation effects of the ECB's corporate QE“, *Working Papers*, No 1743, *Banco de España*, 2017 m.

¹⁶ Dėl kitų priemonių, pavyzdžiui, vienakrypčių pinigų politikos sandorių programos, poveikio taip pat žr. A. Ferrando, A., Popov, A. and Udell, G.F. „Sovereign stress and SMEs' access to finance: Evidence from the ECB's SAFE survey“, *Journal of Banking and Finance*, Vol. 81, 2017, pp. 65-80.

1.2 Bendrovių sektoriaus pirkimo programa ir pinigų politikos įgyvendinimas

Su pinigų politikos įgyvendinimu susiję klausimai aptariami 15 ir 36 punktuose. Rezoliucijos 36 punkte aptariama BSPP.

Pirkimai pagal ECB turto pirkimo programą (TPP) gali būti vykdomi tam tikrą laiką laikantis dabartinių programos parametrų. TPP, įskaitant 2020 m. kovo mėn. paskelbtą laikinąjį papildomo 120 mlrd. eurų vertės grynojo turto pirkimo paketą, bus visiškai įgyvendinta laikantis nustatytų principų ir taikant lankstesnius kriterijus laikinajam paketui¹⁷. Papildomi laikini 750 mlrd. eurų vertės pirkimai pagal specialiąją pandeminę pirkimo programą (SPPP)¹⁸ yra nesusiję su grynaisiais pirkimais pagal TPP ir juos papildo. SPPP sukurta lanksčiai, kad būtų galima tikslingai reaguoti į ypatingą padėtį, susidariusią dėl koronaviruso protrūkio. Tai reiškia, kad bus galima keisti pirkimo srautų paskirstymą laike, pagal turto klases ir jurisdikcijas.

Dėl rezoliucijoje iškelto klausimo apie skaidrumą, pasakytina, kad ECB reguliariai skelbia daugybę informacijos apie visas jo vykdomas turto pirkimo programas. Norėdamas dar labiau padidinti trečiosios padengtųjų obligacijų pirkimo programos (POPP3) ir turtu užtikrintų vertybinių popierių pirkimo programos (TUVPPP) skaidrumą, 2019 m. kovo mėn. ECB savo Ekonomikos biuletenyje paskelbė suvestinius statistinius duomenis apie pirkimus pagal šias programas¹⁹. Iš suvestinių duomenų matyti, kaip pagal POPP3 įsigytos obligacijos pasiskirsčiusios pagal rizikos šalį ir reitingą. TUVPPP duomenys rodo vertybinių popierių pasiskirstymą pagal rizikos šalį, kredito reitingą ir įkaito tipą²⁰. Nuo paskelbimo pirmą kartą ECB šiuos duomenis atnaujino ir skelbė kartu su du kartus per metus skelbiamais suvestiniais statistiniais duomenimis apie pirkimus pagal BSPP. Ši paskelbta papildoma informacija padėjo visuomenei geriau suprasti, kaip programos vykdomos; kartu buvo užtikrintas veiksmingas pinigų politikos įgyvendinimas. Jeigu apie vertybinius popierius, įsigytus pagal TUVPPP ir POPP3, būtų skelbiama dar išsamesnė informacija, galėtų būti pakenkta šių programų tikslams. Visų pirma, neviešinama konkrečių TUVPPP ir POPP3 sudėtis, t. y. kokių konkrečiai vertybinių popierių buvo įsigyta arba kokie jų tarptautiniai vertybinių popierių identifikavimo numeriai (ISIN), nes visuomenė, tarp įsigytų vertybinių popierių nematydama tam tikrų ISIN, gali susidaryti nuomonę, kad vieni vertybinių popierių emitentai arba iniciatoriai yra finansiškai stipresni, o kiti – palyginti silpnesni, nors jų vertybinių popierių gali būti neįsigyta ir dėl kitų priežasčių. Pažymėtina, kad, kitaip nei BSPP atveju, daugelio pagal POPP3 ir TUVPPP programas įsigytų vertybinių popierių emitentai ir (arba) iniciatoriai yra euro zonos kredito įstaigos, kurios yra ECB pinigų

¹⁷ Žr. 2020 m. kovo 12 d. ECB [interneto svetainėje](#) paskelbtą pranešimą spaudai.

¹⁸ Žr. 2020 m. kovo 18 d. ECB [interneto svetainėje](#) paskelbtą pranešimą spaudai.

¹⁹ Žr. 2019 m. ECB Ekonomikos biuletenio Nr. 2 straipsnio „Taking stock of the Eurosystem’s asset purchase programme after the end of net asset purchases“ interpa „Providing additional transparency on aggregate APP holdings“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 m.

²⁰ Informacija apie suvestinius pirkimus pagal POPP3 ir TUVPPP skelbiama ECB interneto svetainės dalyje „Asset purchase programmes“. Šioje dalyje pagal POPP3 įsigyti vertybiniai popieriai suskirstyti pagal reitingą ir rizikos šalį, pagal TUVPPP įsigyti vertybiniai popieriai – pagal reitingą, rizikos šalį ir įkaito tipą. Informacija atnaujinama kas pusmetį.

politikos operacijų pagrindinės sandorio šalys. Todėl, jeigu būtų skelbiama tokia išsami informacija, tai galėtų paskatinti rinkos susiskaidymą ir trukdyti sudaryti vienodas sąlygas visiems vertybinių popierių emitentams ir iniciatoriams, o tai sukeltų grėsmę ECB siekui iki minimumo sumažinti pirkimo programų poveikį atitinkamų rinkų veikimui.

ECB labai palankiai vertina 2019 m. Graikijoje užfiksuotus teigiamus ekonominius ir finansinius pokyčius. Sprendimą dėl Graikijos obligacijų tinkamumo priima Valdančioji taryba, atsižvelgdama į keletą aspektų, įskaitant rizikos valdymą. Nors iki šiol Graikijos viešojo sektoriaus vertybiniai popieriai nebuvo perkami pagal viešojo sektoriaus vertybinių popierių pirkimo programą (VSVPPP), ECB skatinamoji pinigų politika gerokai prisidėjo palengvinant finansines sąlygas Graikijoje – tai matyti iš Graikijos namų ūkiams ir ne finansų bendrovėms taikomų mažų banko paskolų palūkanų normų. Be to, išimties tvarka Graikijos vyriausybės išleisti apyvartiniai skolos vertybiniai popieriai laikomi tinkamais SPPP²¹. Tokia išimtis buvo suteikta atsižvelgus į koronaviruso sukeltus neramumus rinkoje ir į tai, kad Graikijoje taikoma griežtesnės priežiūros sistema. Graikijos realiojoje ekonomikoje ir finansų rinkose teigiamų pokyčių vyko dar gerokai prieš koronaviruso protrūkį. Be to, pagal Valdančiosios tarybos neseniai priimtą įkaitui taikomų sąlygų laikino sušvelninimo priemonių paketą²², Graikijos valstybės skolos priemonės išimties tvarka laikinai priimamos kaip įkaitas Eurosistemos kredito operacijose.

1.3 Pinigų politikos strategijos peržiūra

Rezoliucijos 34 punkte aptariama ECB atliekama jo pinigų politikos sistemos peržiūra ir raginama vykdant šį procesą rengti viešą konsultaciją.

2020 m. sausio mėn. ECB pradėjo savo pinigų politikos strategijos peržiūrą²³. Atliekant peržiūrą daug dėmesio skiriama kiekybiniais kainų stabilumo rodikliams, taip pat kainų stabilumo užtikrinimo metodams ir priemonėms. Vykdamas peržiūrą taip pat bus atsižvelgiama į tai, kaip, įgyvendinant ECB pavestus uždavinius, būtų galima pasinaudoti kitų sričių, pavyzdžiui, finansinio stabilumo, užimtumo ir aplinkos tvarumo, priemonėmis. Be to, vykdamas peržiūrą bus vertinama ECB pinigų politikos viešinimo strategija ir plačiosios visuomenės supratimas apie ECB. Atsižvelgiant į nepaprastą padėtį, susiklosčiusią dėl koronaviruso, peržiūros terminas atidėtas iki 2021 m. vidurio²⁴.

Kaip raginama rezoliucijoje, bendravimas su Europos piliečiais bus strategijos peržiūros dalis. ECB ne tik reguliariai aptaria su Europos Parlamento nariais visus peržiūros aspektus, bet ir siekia išgirsti ir įvairių suinteresuotųjų šalių, įskaitant piliečius, akademikus, profesines ir pilietines visuomenės organizacijas, idėjas ir nuomonę. Tam yra organizuojami serijos „ECB klauso“ renginiai ir buvo sukurtas

²¹ Žr. 2020 m. kovo 18 d. ECB [interneto svetainėje](#) paskelbtą pranešimą spaudai.

²² Žr. 2020 m. balandžio 7 d. ECB [interneto svetainėje](#) paskelbtą pranešimą spaudai.

²³ Žr. 2020 m. sausio 23 d. ECB [interneto svetainėje](#) paskelbtą pranešimą spaudai.

²⁴ Žr. 2020 m. balandžio 2 d. ECB [interneto svetainėje](#) paskelbtą pranešimą spaudai.

naujas interneto portalas „ECB klauso“²⁵. Į nuomones, išsakytas ECB ir nacionalinių centrinių bankų visoje euro zonoje organizuotų renginių metu, bus atsižvelgta vykdant strategijos peržiūrą.

2 Klausimai, susiję su kova su klimato kaita ir žaliasis finansavimas

19, 21, 22 ir 23 punktuose aptariamas ECB vaidmuo kovojant su klimato kaita.

Klimato kaita yra svarbi pasaulinė problema, kurią spręsti turi visos viešosios ir privačios įstaigos. Veikdamas pagal jam suteiktus įgaliojimus, ECB aktyviai dalyvauja sprendžiant šią problemą. ECB atkreipia dėmesį į svarbų vyriausybių vaidmenį, be kita ko, vykdant tarptautinį bendradarbiavimą, rengiant ir įgyvendinant atitinkamą klimato kaitos švelninimo politiką. Politinės valdžios institucijos turi daug įvairių politinių priemonių klimato kaitos problemai spręsti, įskaitant anglies dioksido kainos reguliavimą fiskalinėmis priemonėmis. Vadovaudamiesi jiems suteiktais įgaliojimais ir sutelkdami dėmesį į savo kompetencijos sritis, centriniai bankai gali palaikyti ir prisidėti prie vyriausybių kolektyvinių pastangų.

Vykdydamas savo strategijos peržiūrą ECB apsvarstys klimato kaitos poveikį pinigų politikai. Vykdydamas peržiūrą, be kita ko, bus atsižvelgiama ir į aplinkos tvarumą²⁶. Šiuo tikslu ECB atidžiai išanalizuos klimato kaitos keliamą riziką pinigų politikos vykdymui ir tai, kaip su klimato kaita susijusius klausimus būtų galima įtraukti į Eurosistemos pinigų politikos sistemą.

Dėl rezoliucijoje iškelto klausimo apie ECB vykdomus bendrovių obligacijų pirkimus, ECB pažymi, kad, laikantis rinkos neutralumo principo, apie 20 % tinkamų žaliųjų obligacijų aibės įsigyta vykdant BSPP. Taigi ECB jau prisideda prie perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. TPP siekiama palaikyti tvarią infliacijos raidą, suderinamą su pagrindiniu ECB tikslu – palaikyti kainų stabilumą. Taigi, siekiant kuo didesnio poveikio ir vengiant iškraipymų konkrečiuose rinkos segmentuose, tinkamumo pagal TPP kriterijai yra tikslingai platus, kad pagal šią programą būtų galima pirkti kuo įvairesnius vertybinius popierius²⁷. 2018 m. lapkričio mėn. ECB ekonomikos biuletenyje²⁸ paskelbtas tyrimas parodė, kad daugiausia žaliųjų obligacijų emisijų išleidžiama daugiausia anglies dioksido išskiriančiuose sektoriuose, tokiuose kaip komunalinių paslaugų, infrastruktūros, transporto ir statybų. Šių sektorių bendrovės leidžia žaliąsias obligacijas siekdamas finansuoti veiksmingesnių technologijų diegimą, sumažinti savo anglies pėdsaką ir perorientuoti savo energetikos portfelius į atsinaujinančiuosius energijos išteklius.

²⁵ Žr. ECB [internetu svetainėje](#).

²⁶ Žr. 2020 m. sausio 23 d. ECB [internetu svetainėje](#) paskelbtą pranešimą spaudai.

²⁷ Žr. taip pat 2019 m. gruodžio 21 d. ECB Pirmininkės [laišką](#) Europos Parlamento nariams Paului Tangui ir Neenai Gill pinigų politikos klausimais ir 2019 m. lapkričio 21 d. ECB Pirmininkės [laišką](#) Europos Parlamento nariui Ernestui Urtasunui pinigų politikos klausimais.

²⁸ Žr. 2018 m. *ECB Ekonomikos biuletenio* Nr. 7 intarpą „[Purchases of green bonds under the Eurosystem's asset purchase programme](#)“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2018 m.

ECB taip pat svarsto galimybę įtraukti klimato riziką į savo prudencines sistemas.

Kalbant apie mikroprudencinį lygmenį, pažymėtina, kad ECB Bankų priežiūros tarnyba rengia vadovą, kuriame išdėstyti priežiūriniai lūkesčiai dėl klimato ir aplinkos rizikos valdymo ir informacijos atskleidimo. Viešas konsultacijas dėl šio vadovo planuojama surengti 2020 m. pirmąjį pusmetį. Iš makroprudencinio lygmens darbų paminėtina ECB rengiama su klimato kaita susijusi sisteminės rizikos stebėsenos sistema ir makroprudencinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, rezultatus paskirstant pagal atskiras verslo linijas.

ECB dalyvauja įvairiose Europos ir tarptautinėse iniciatyvose, įskaitant bendradarbiavimą su centriniais bankais ir priežiūros institucijomis per Finansų sistemos ekologiškumo didinimo tinklą.

Klimato rizikos srityje ECB aktyviai bendradarbiauja su keliomis tarptautiniais standartus nustatančiomis institucijomis, pavyzdžiui, Finansinio stabilumo taryba ir Bazelio bankų priežiūros komitetu. ES lygiu ECB palankiai įvertino Europos Komisijos tvaraus augimo finansavimo veiksmų planą; tai – svarbus žingsnis siekiant įtraukti tvarumo klausimą į finansinių sprendimų priėmimo procesą. Be to, ECB aktyviai rėmė pasiūlymą sukurti bendrą ES tvaraus turto taksonomiją, vertindamas tai kaip vieną iš pagrindinių žingsnių didinant žaliąjį finansavimą. Būdamas Europos Komisijos Techninės ekspertų grupės tvarių finansų klausimais nariu, ECB teikė analitinius duomenis ir techninę paramą vertinant ES klasifikavimo sistemos (arba kitaip – taksonomijos) ekonominį poveikį tvariai veiklai²⁹.

ECB taip pat ieško būdų, kaip į savo operacijas dar labiau įtraukti klimato kaitos klausimus.

Savo darbuotojų pensijų fondų portfelyje ECB jau laikosi tvoros investavimo politikos, atsižvelgdamas į atrinktų nepirktinų vertybinių popierių sąrašą. Jo investicijų valdytojai, abu pasirašę Jungtinių Tautų atsakingo investavimo principus, privalo taikyti balsavimo pagal įgaliojimus gaires, apimančias aplinkosaugos, socialinius ir valdymo aspektus. ECB taip pat nusprendė pakeisti ECB pensijų fondo nuosavybės vertybinių popierių lyginamuosius indeksus jų mažo anglies dioksido kiekio atitikmenimis. Savo nuosavų lėšų portfelio atveju, ECB analizuoja, ar ir kaip būtų galima integruoti su klimatu susijusius aspektus. Pirmiausia ECB nusprendė padidinti žaliųjų obligacijų dalį portfelyje, atsižvelgdamas į jų prieinamumą ir rinkos likvidumą. Vykdydamas ECB turto pirkimo programas ir laikydamasis rinkos neutralumo principo, ECB jau yra nupirkęs ir toliau perka žaliųjų obligacijų.

ECB taip pat didina savo analitinius ir mokslinių tyrimų pajėgumus klimato kaitos klausimais.

Pavyzdžiui, ECB imasi veiksmų, siekdamas užtikrinti, kad jo makroekonominiuose modeliuose, prognozių rengimo metuose, rizikos vertinimuose bei testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijuose ir modeliuose būtų atsižvelgiama į klimato kaitos aspektus. Pavyzdžiui, ECB atliko tyrimus, kurių metu buvo įvertintas nuosavo kapitalo ir bankais pagrįstų finansų santykinis vaidmuo skatinant ekologiškas naujoves³⁰.

²⁹ Žr. Techninės ekspertų grupės tvarių finansų klausimais [galutinę ataskaitą](#), 2020 m. kovo mėn.

³⁰ Žr. „*Finance and decarbonisation: why equity markets do it better*“, *Research Bulletin*, Nr. 64, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 m. lapkričio mėn.

Stiprėjantis tarptautinis euro ir EPS, įskaitant bankų sąjungą ir kapitalo rinkų sąjungą, vaidmuo ir klausimai, susiję su ES finansų architektūra

7 punkte pabrėžiama būtinybė stiprinti ekonominę ir pinigų sąjungą kaip struktūrinę euro vaidmens stiprinimo sąlygą. 33 punkte konkrečiai minimas tarptautinis euro vaidmuo. Nors pagrindinis dėmesys rezoliucijoje nebuvo skiriamas ECB vykdomiems priežiūros uždaviniams, 25–28 ir 37 punktuose kalbama apie klausimus, susijusius su bankų sąjunga, kapitalo rinkų sąjunga ir ES finansų architektūra, taip pat su pasirengimu „Brexitui“ ir euro trumpalaikio skolinimosi normos (€STR) įvedimu.

Dėl tarptautinio euro vaidmens – ECB pakartoja savo nuomonę, kad euro patrauklumui pasaulyje palaikyti labiausiai reikalinga stipresnė ir visapusiškesnė EPS (visų pirma toliau kuriant kapitalo rinkų sąjungą), siekiant vykdyti patikimą ekonominę politiką euro zonoje³¹. Baigus kurti bankų sąjungą euro zona taptų atsparesnė, o dėl pažangos kuriant Europos kapitalo rinkų sąjungą stipresnėmis ir geriau integruotomis tapusios Europos kapitalo rinkos užtikrintų gilesnes ir likvidesnes finansų rinkas. Tai savo ruožtu netiesiogiai paskatintų naudoti eurą tarptautiniu mastu kaip tarptautinių investicijų, finansavimo ir atsiskaitymo valiutą. ECB dar kartą pabrėžia būtinybę ir toliau dėti pastangas siekiant užbaigti EPS kūrimą³².

ECB pritaria rezoliucijoje išsakytam raginimui kuo greičiau baigti kurti bankų sąjungą. ECB toliau tvirtai remia bankų sąjungos sukūrimą ir mano, kad vienas svarbiausių prioritetų yra visavertės Europos indėlių garantijų sistemos sukūrimas.

Rezoliucijoje pabrėžiama, kad turėtų būti laikomasi tam tikrų veiklos principų ir konkrečios kooperatinių ir savitarpio bankų misijos principų, todėl ECB pažymi, kad vykdydamas priežiūros uždavinius jis visapusiškai laikosi proporcingumo principo. Vienas pagrindinių ECB Bankų priežiūros tarnybos uždavinių – užtikrinti visoje bankų sąjungoje nuoseklią kredito įstaigų priežiūrą. Tačiau tai nereiškia, kad vykdydamas priežiūrą ECB taiko vieną visiems tinkantį metodą. Vykdydamas jam patikėtus priežiūros uždavinius ECB visapusiškai laikosi proporcingumo principo ir nediskriminuoja bankų pagal jų veiklos modelį, jeigu laikomasi bankų reguliavimo nuostatų.

ECB taip pat pritaria raginimui paspartinti kapitalo rinkų sąjungos sukūrimo procesą ir pasisako už reikšmingą kapitalo rinkų sąjungos stiprinimą, kuris būtų pakankamai ambicingas ir savalaikis, bet kad būtų atsižvelgiama ir į dėl koronaviruso sukeltos krizės nulemtus koregavimus. ECB nuolat ragina ES institucijas ir valstybes nares imtis reikiamų veiksmų kapitalo rinkų sąjungai sukurti ir dar kartą patvirtina tvirtai remias integruotų, gerai veikiančių ir novatoriškų finansų rinkų kūrimą ES. ECB laukia, kol bus paskelbtos Europos Komisijos aukšto lygio forumo galutinės rekomendacijos. Šios rekomendacijos turėtų būti plataus užmojo,

³¹ Žr. „Tarptautinis euro vaidmuo“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 m. birželio mėn.

³² Žr. 2020 m. *ECB Ekonomikos biuletenio* Nr. 2 straipsnį „The state of play regarding the deepening agenda for Economic and Monetary Union“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2020 m.

jose turėtų būti atsižvelgta ir į rekomendacijas, išsakytas ECB naujausioje ataskaitoje dėl finansinės integracijos ir struktūros euro zonoje³³.

Rezoliucijoje išdėstytas raginimas ECB tęsti parengiamuosius veiksmus, kad būtų užtikrintas ES finansų rinkų stabilumas Jungtinei Karalystei pasitraukus iš ES, atitinka ECB poziciją. Nuo 2016 m. įvykusio referendumo ECB atidžiai stebi su „Brexitu“ susijusią ekonomikos ir finansų sektoriaus riziką³⁴. Su „Brexitu“ susijusi rizika vis dar gali pasireikšti ir 2020 m. ar vėliau, atsižvelgiant į pažangą derybose. 2019 m. kovo mėn. ECB ir *Bank of England* aktyvavo susitarimą dėl valiutų apsikeitimo sandorių, o tai slopins galimą įtampą finansų sistemoje³⁵. Per visą „Brexitu“ procesą tiek viešai, tiek dvišalių susitikimu metu ECB ragino bankus ruošti visiems galimiems nenumatytiems atvejams ir įvertinti kiekvieno jų specifinį rizikos profilį³⁶. Privatusis sektorius turi toliau ruošti visiems atvejams³⁷. Finansų sektorius būsimam svarbiam režimo pokyčiui turi būti pasirengęs iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, t. y. tam jis turi daugiau negu ketverius metus. Savo „Brexitu“ planams įgyvendinti euro zonos bankai ir kiti rinkos dalyviai turi išnaudoti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos likusį laiką, kad, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, jie būtų pasirengę naujiems santykiams.

Atsakydamas į rezoliucijoje išdėstytą prašymą atlikti pirmąjį €STR vertinimą, ECB pažymi, kad nuo jos įvedimo 2019 m. spalio mėn. €STR gerai atspindėjo rinkos dinamiką. €STR apskaičiuojama kasdien; šiuo metu jį pagrįsta daugiau kaip 30 mlrd. eurų vertės tinkamais sandoriais, apie kuriuos pranešė 50 atskaitingųjų agentų. Iki 2021 m. pabaigos ji turėtų palaipsniui pakeisti euro vienos nakties palūkanų vidurkio indeksą (EONIA). Iki šiol €STR gerai atspindėjo rinkos dinamiką, įskaitant pinigų politikos palūkanų normos sumažinimą 2019 m. rugsėjo mėn. (duomenis prieš €STR įvedimą). Rinkos dalyviai vis dažniau naudoja €STR grynųjų pinigų ir išvestinių finansinių priemonių rinkos operacijoms. Nepaisant šių vilties teikiančių ženklų, rinkos dalyviai turi dėti daugiau pastangų, kad būtų sukurtos pakankamai likvidžios €STR rinkos. Atsižvelgiant į pasaulines pastangas sumažinti pernelyg didelį pasitikėjimą tarpbankinėmis palūkanų normomis (pvz., EURIBOR euro zonoje), tokia palūkanų norma kaip €STR ir ja pagrįstos terminų struktūros galėtų būti naudojama kaip atsarginis variantas su EURIBOR susietose sutartyse ir kaip alternatyva EURIBOR. ECB ir toliau teiks ataskaitas apie €STR³⁸.

³³ Žr. „*Financial Integration and Structure in the Euro Area*“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2020 m. kovo mėn.

³⁴ Žr., pvz., interpa „*Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK’s membership of the EU*“, *Financial Stability Review*, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 m. gegužės mėn.

³⁵ Žr. pranešimą spaudai ECB [interneto svetainėje](#).

³⁶ Žr., pvz., įvairius straipsnius apie „Brexitą“ ECB Priežiūros naujienlaiškyje: „*Brexit: meeting supervisory expectations*“, 2019 m. vasario mėn.; „*Brexit: stepping up preparations*“, 2019 m. rugpjūčio mėn.; „*Brexit: operational risks increases when banks delay action*“, 2019 m. lapkričio mėn.; „*Brexit: time to move to post-Brexit business models*“, 2020 m. vasario mėn.

³⁷ Žr. specializuotą straipsnį „*Implications of Brexit for the EU financial landscape*“, *Financial Integration and Structure in the Euro Area*, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2020 m. kovo mėn.

³⁸ Ataskaitas apie €STR rasite ECB [interneto svetainėje](#).

Klausimai, susiję su mokėjimais, kriptoturtu, finansinėmis technologijomis ir kibernetiniu saugumu

Rezoliucijos 20 ir 35 punktuose aptariami klausimai, susiję su mokėjimais, o 29–32 punktuose – klausimai, susiję su kriptoturtu, finansinėmis inovacijomis ir kibernetiniu saugumu.

ECB palankiai vertina tai, kad rezoliucijoje pabrėžiama veiksmingų ir nepriklausomų Europos mokėjimo sistemų kūrimo svarba. ECB toliau skatina Europos mokėjimo sistemos veikimą per maksimalų momentinių mokėjimų naudojimą, tarptautinių mokėjimų į ES ir iš jos gerinimą ir Europos finansinių technologijų iniciatyvų, diegiančių mokėjimo paslaugas, rėmimą. Mažmeninių mokėjimų eurais valdyba³⁹, kuriai pirmininkauja ECB, bendradarbiaudama su paslaugų teikėjais ir naudotojais siekia prisidėti prie tolesnio integruotos, novatoriškos ir konkurencingos mažmeninių mokėjimų eurais rinkos kūrimo. Be to, ECB valdančioji taryba atnaujino savo mažmeninių mokėjimų strategiją, orientuotą į aktyvų rinkos iniciatyvų, kuriomis siekiama sukurti tikrą visos Europos mastu veikiančią mokėjimų pardavimo vietas ir elektroninės prekybos mokėjimų sistemą, rėmimą. Be to, ECB atidžiai seka Europos mokėjimų iniciatyvos pažangą įgyvendinant Eurosistemos tikslus⁴⁰ šioje srityje.

ECB palankiai vertina tai, kad rezoliucijoje pripažįstama grynųjų pinigų kaip mokėjimo priemonės svarba. Grynieji pinigai tebėra svarbiausia ES piliečių mokėjimo priemonė⁴¹, o eurų banknotų apyvarta ir toliau sparčiai didėja⁴². Grynieji pinigai yra visiems prieinama mokėjimo priemonė, ja galima naudotis susiklosčius nepaprastoms situacijoms ir ji atlieka svarbią vertės kaupimo funkciją.

Dėl rezoliucijoje išsakyto raginimo sukurti didelių sandorių stebėsenos sistemą, ECB atkreipia dėmesį į dabartinę ES reguliavimo sistemą, skirtą didelių grynųjų pinigų sumų judėjimui į ES arba iš jos stebėti⁴³. Stebint, kaip laikomasi pagal šią sistemą nustatytų reikalavimų, valstybių narių teritorijose, įskaitant oro uostus, jūrų uostus ir patikros punktus ES pasienyje, atliekami fiziniai patikrinimai. Už šių ES teisės aktų laikymosi priežiūrą yra atsakingos nacionalinės kompetentingos institucijos, neretai – muitinės.

ES pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sistema nustato papildomus reikalavimus sandoriams tarp fizinių ir juridinių asmenų vykdyti

³⁹ [Mažmeninių mokėjimų eurais valdyba](#) yra aukšto lygio strateginis organas, kurio užduotis – skatinti ES mažmeninių mokėjimų eurais integraciją, inovacijas ir konkurencingumą. Ją 2013 m. gruodžio 19 d. įsteigė ECB; ji pakeitė [SEPA tarybą](#).

⁴⁰ Šie tikslai – prieinamumas visoje Europoje ir klientų patirtis; patogumas ir sąnaudų efektyvumas; sauga ir saugumas; Europos identitetas ir valdymas; visuotinis pripažinimas.

⁴¹ Žr. „[The use of cash by households in the euro area](#)“, *Occasional Paper Series*, Nr. 201, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2017 lapkričio mėn.

⁴² Žr. 2018 m. *ECB Ekonomikos biuletenio* Nr. 6 straipsnį „[Trends and developments in the use of euro cash over the past ten years](#)“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2018 m.

⁴³ Šią sistemą iš esmės sudaro 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 dėl grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės (OL L 309, 2005 11 25, p. 9) ir Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) 2018/1672 dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 (OL L 284, 2018 11 12, p. 6).

ES. Kai tokius sandorius tarpininkauja kredito įstaigos, finansinės įstaigos (pvz., mokėjimo įstaigos ir investicinės įmonės) ar kiti „įpareigotieji subjektai“, kaip apibrėžta Kovos su pinigų plovimu direktyvoje⁴⁴ ir atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose, tie įpareigotieji subjektai privalo stebėti tokius sandorius ir, jei reikia, pranešti apie įtartinus sandorius nacionaliniams finansinės žvalgybos padaliniams. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, reikėtų pabrėžti, kad, vadovaujantis SESV 127 straipsniu, ECB priežiūros įgaliojimai pagal SSM reglamentą⁴⁵ apima tik prudencinę kredito įstaigų priežiūrą. ECB įgaliojimai aiškiai neapima kredito įstaigų (arba bet kurių kitų įpareigotųjų subjektų, kurie gali tarpininkauti sandorius) atitikties kovos su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu reikalavimams stebėsenos ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo, taip pat mokesčių slėpimo tyrimo. Šias užduotis vykdo nacionalinės kovos su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu institucijos ir mokesčių institucijos. Vis dėlto, ECB šiuo metu stiprina savo priežiūros pajėgumus, siekdamas užtikrinti tinkamą bendradarbiavimą su nacionalinėmis kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucijomis, kad vykdydamas prudencinę priežiūrą galėtų atsižvelgti į tų institucijų pateiktą informaciją. Iš esmės ECB taip pat remia tolesnius teisėkūros veiksmus, kuriais stiprinama ES institucinė ir reguliavimo sistema kovos su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu srityje.

Dėl rezoliucijoje išsakyto raginimo stiprinti kriptoturto stebėseną, ECB pažymi, kad jis aktyviai dalyvauja Europos ir pasaulinėse iniciatyvose dėl kriptoturto ir stabilizuotosios virtualiosios valiutos sistemų reguliavimo, priežiūros ir kontrolės⁴⁶. ECB nuolat stebi ir analizuoja pokyčius kriptoturto rinkose ir sąsajas, per kurias su kriptoturtu susijusi rizika galėtų persiduoti finansų sektoriui ir ekonomikai⁴⁷. ECB pasisako už tai, kad kriptoturto ir stabilizuotosios virtualiosios valiutos sistemų reguliavimas būtų suderintas pasauliniu mastu, vadovaujantis principu „vienodas verslas, vienoda rizika, vienoda priežiūra“⁴⁸. Šiuo metu ECB peržiūri savo mokėjimo priemonių ir schemų priežiūros sistemą tam, kad visos mokėjimo schemas ir priemonės, leidžiančios pervesti vertę tarp galutinių vartotojų, būtų prižiūrimos Eurosistemos. Kalbant apie elektroninių pinigų institucijų, virtualių turto paslaugų teikėjų ir kitų įpareigotųjų subjektų priežiūrą kovos su pinigų plovimu ir

⁴⁴ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

⁴⁵ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

⁴⁶ Tai: ES lygmeniu – Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos darbo grupė virtualių valiutų ir pradinio kriptomonetų platinimo klausimais, Europos bankininkystės institucijos darbo grupės leidimų, kvalifikuotųjų akcijų paketų ir įsigijimų klausimais, Europos Komisijos ekspertų grupė reguliavimo kliūčių finansinėms inovacijoms klausimais; tarptautiniu lygmeniu – G7 darbo grupė stabilizuotosios virtualiosios valiutos klausimais, CPMI ir IOSCO jungtinė darbo grupė skaitmeninių inovacijų klausimais ir nuolatinė grupė politikos klausimais, Finansinio stabilumo tarybos darbo grupė stabilizuotosios virtualiosios valiutos reguliavimo klausimais, Finansinio stabilumo tarybos finansinių inovacijų tinklas ir Bazelio bankų priežiūros komiteto darbo grupė finansinių technologijų klausimais.

⁴⁷ ECB kriptoturto darbo grupės atliktos analizės išvadas žr. „*Crypto-Assets: Implications for financial stability, monetary policy, and payments and market infrastructures*“, *Occasional Paper Series*, Nr. 223, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 gegužės mėn.

⁴⁸ Žr., pvz., [ECB Pirmininko laišką EP narei Evai Kaili](#) dėl iniciatyvų, susijusių su stabilizuotąja virtualiąja valiuta, 2019 m. rugsėjo mėn. Taip pat žr. buvusio ECB vykdomosios valdybos nario Benoît Cœuré [įžangines pastabas](#) 2019 m. rugsėjo mėn. Vokietijos parlamento Skaitmeninės darbotvarkės komiteto surengtame klausyme „Skaitmeninės valiutos, dėmesio centre – Libra“.

teroristų finansavimu srityje, ECB nori priminti, kad šis uždavinys pavestas nacionalinėms kompetentingoms institucijoms.

Rezoliucijoje išsakytas raginimas užtikrinti tinkamą finansinių inovacijų ir finansinio stabilumo pusiausvyrą atitinka ECB poziciją. Inovacijos ir finansinės technologijos yra labai naudingos bankams, jų klientams, finansų sistemai ir ekonomikai apskritai, tačiau jos susijusios ir su sunkumais ir rizika. ECB į tai reagavo stebėdamas ir vertindamas finansinių technologijų poveikį finansiniam stabilumui⁴⁹. Jeigu nebus įdiegtos tinkamos apsaugos priemonės, stiprėjančios sąsajos tarp bankų ir FinTech įmonių gali reikšti, kad šių įmonių veiklos sutrikimai turės sisteminių padarinių finansų sistemai. Be ECB Bankų priežiūros tarnybos atliekamo darbo, ECB prisideda nustatant su finansinėmis technologijomis susijusią politiką ir užtikrinant finansinį stabilumą dalyvaudamas įvairiuose Europos ir tarptautiniuose forumuose, įskaitant Europos bankininkystės instituciją, Finansinio stabilumo tarybą, Bazelio bankų priežiūros komitetą ir Mokėjimų ir rinkos infrastruktūrų komitetą.

ECB džiaugiasi, kad rezoliucijoje pripažįstamos jo pastangos kibernetinio saugumo srityje. Vienas iš prioritetų tebėra ECB skaitmeninio saugumo apsaugos ir veiklos atkūrimo gebėjimų stiprinimas bei nuolatinis jų tobulinimas atsižvelgiant į kintančias grėsmes ir galimus sutrikimus, susijusius su kibernetiniais išpuoliais. Padaryta didelė pažanga didinant darbuotojų sąmoningumą saugumo klausimais, pavyzdžiui, rengiant privalomus IT saugumo mokymo kursus. Techninės apsaugos priemonės buvo dar labiau sustiprintos visuose galutiniuose duomenų apdorojimo įrenginiuose, be to, jau taikomas pažangiausias būdas, leidžiantis nuolat valdyti pažeidžiamiausią IT sritį. ECB nuolatinės pastangos tobulėti šiuo metu sutelktos į tinklo saugumo didinimą, apsaugą nuo duomenų nutekėjimo ir vartotojų paskyrų, kurios IT sistemose turi daugiau privilegijų, valdymą.

5 ECB instituciniai klausimai

Rezoliucijos 1 ir 40–46 punktuose aptariami keli ECB institucinės struktūros, veikimo, komunikacijos ir atskaitomybės aspektai.

ECB sutinka su rezoliucija, kad reikia išsaugoti jo nepriklausomumą, ir džiaugiasi, kad rezoliucijoje pripažįstama pažanga didinant ECB atskaitomybę.

Kaip jau keletą pastarųjų metų, ECB vykdo savo įsipareigojimą pagal dabartinę sistemą toliau stiprinti savo atskaitomybės Europos Parlamentui praktiką⁵⁰. ECB taip pat toliau skelbs savo atsakymą į Parlamento rezoliuciją dėl ECB metinės ataskaitos.

ECB džiaugiasi, kad pripažįstama, kad jo komunikacija pagerinta.

Atsižvelgdamas į rezoliucijoje pateiktą raginimą toliau dėti pastangas, kad jo sprendimai būtų prieinami ir suprantami visiems piliečiams, ECB nusprendė įtraukti komunikaciją į savo strategijos peržiūrą kaip atskirą sritį⁵¹, kad būtų sustiprintas

⁴⁹ *Financial Stability Review*, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2019 m. lapkričio mėn.

⁵⁰ Taip pat žr. 2018 m. *ECB Ekonomikos biuletenio* Nr. 5 straipsnį „The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis“, ECB, Frankfurtas prie Maino, 2018 m.

⁵¹ Žr. ECB [interneto svetainėje](#).

ryšys su visuomene⁵². ECB taip pat toliau plėtos savo informavimo veiklą, sutelkdamas dėmesį į ne specialistus. Informavimo veiklai bus pasitelkiami novatoriški metodai, be kita ko, skaitmeniniai kanalai, pavyzdžiui, nauja ECB tinklalaidė⁵³ ir tinklaraštis⁵⁴. Vykdydamas strategijos peržiūrą, ECB taip pat pradėjo naują „ECB Listens“ („ECB klauso“) procesą, kuris apima renginius ir bendravimą internetu su suinteresuotaisiais subjektais ir plačiąja visuomene⁵⁵.

ECB palankiai vertina, jog rezoliucijoje pripažįstama, kad priimtas bendras elgesio kodeksas, skirtas visiems aukšto lygio ECB pareigūnams, įsigaliojęs 2019 m. sausio mėn. Kodeksas, taikomas visiems ECB sprendimus priimančioms asmenims ir aukšto lygio tarnautojams, nepriklausomai nuo to, ar jų darbo sutartis sudaryta su ECB ar jie įdarbinti pagal nacionalinę jurisdikciją, dar pagerino gero vidaus valdymo ir sąžiningumo principų taikymą ECB⁵⁶.

Reaguodamas į rezoliucijoje pateiktą reikalavimą, kad ECB Audito komitete ir Etikos komitete būtų nepriklausomų narių, ECB nori priminti, kad šių komitetų narių nepriklausomumas įtvirtintas Audito komiteto įgaliojimais ir Sprendimu dėl Etikos komiteto įsteigimo. Be to, pagal Audito komiteto įgaliojimus reikalaujama, kad nariai laikytųsi aukščiausių etikos standartų. 2019 m. liepos mėn. Valdančioji taryba padidino Etikos komiteto nepriklausomumą ir narių įvairovę jo nare paskirdamas nevyriausybines organizacijas vyriausiąją patarėją etikos klausimais ir buvusią Tarptautinio valiutos fondo patarėją etikos klausimais.

Dėl rezoliucijos raginimo parengti aiškią ir viešą informavimo apie pažeidimus politiką, ECB pažymi, kad informavimo apie pažeidimus sistemos stiprinimas įtrauktas į jo strateginius prioritetus ir veiklos tikslus. Kaip planuota, vyksta darbas stiprinant viešą informavimo apie pažeidimus politiką, kuria skatinama „kalbėjimo“ kultūra ir užtikrinama, kad būtų veiksmingai imamasi tolesnių veiksmų, gavus pranešimus apie pažeidimus. Bus įdiegta patogi naudoti informavimo apie pažeidimus priemonė, padėsianti užtikrinti informavimo apie pažeidimus anonimiškumą ir susijusio komunikavimo saugumą, ir pagal naujausius standartus padidintas pranešėjo saugumas. Taip bus dar sustiprinti ECB aukšti elgesio standartai, atskaitomybė ir geras vidaus valdymas. Dėl politikos bus konsultuojamasi su darbuotojų sąjungos atstovais. ECB numato, kad oficialus ECB personalo taisyklių pakeitimo procesas bus baigtas iki 2020 m. pabaigos.

⁵² Žr. ECB Pirmininkės [įvadinį pranešimą](#) 2020 m. vasario 6 d. vykusiame Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto klausyme.

⁵³ Žr. ECB [interneto svetainėje](#).

⁵⁴ Žr. ECB [interneto svetainėje](#).

⁵⁵ Žr. ECB Pirmininkės [įvadinį pranešimą](#) 2020 m. vasario 6 d. vykusiame Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto klausyme.

⁵⁶ Žr. [Aukšto lygio ECB tarnautojų elgesio kodeksą](#). Kodeksu pagerinamas galimų interesų konfliktų valdymas nustatant konkrečias veiklos taisykles pasibaigus darbo santykiams, privačioms finansinėms operacijoms ir santykiams su interesų grupėmis. Jame numatomas interesų deklaracijų ir mėnesio veiklos kalendorių skelbimas, taip pat priemonės, kurios būtų taikomos reikalavimų nesilaikymo atveju. Be to, į kodeksą ne tik įtraukti pagrindiniai ECB vykdomosios valdybos narių išorės komunikacijos principai, bet išplėstas ir jų taikymas – dabar jie taikomi ir visų Valdančiosios tarybos bei Priežiūros valdybos narių išorės komunikacijai.

Kalbant apie ECB vaidmenį euro zonos šalims skirtose finansinės paramos programose ir ECB pozicijas tarptautiniuose forumuose, kaip minima rezoliucijoje, pažymėtina, kad ECB laikosi visų galiojančios teisinės sistemos reikalavimų. Europos Komisijai pavesta kartu su ECB vertinti prašymus dėl paramos suteikimo stabilumui užtikrinti, vesti derybas dėl susitarimo memorandumų, kuriuose nustatomos sąlygos finansinei paramai gauti, ir stebėti, ar tokios sąlygos vykdomos. Ilgainiui ECB nusprendė savo vaidmenį sutelkti į finansinius ir makrolygio svarbos klausimus, įskaitant klausimus, susijusius su finansinio sektoriaus reformomis, makroekonominėmis prognozėmis, pagrindiniais fiskaliniais tikslais ir tvarumo bei finansavimo poreikiais⁵⁷. Dėl pozicijų daugiašaliuose forumuose – ECB yra pasirengęs informuoti Europos Parlamentą ir jo Ekonomikos ir pinigų politikos komitetą apie savo pozicijas, kaip ir ankstesniais metais⁵⁸.

ECB atkreipia dėmesį į tai, kad rezoliucijoje palankiai vertinamas Europos Audito Rūmų (EAR) ir ECB susitarimo memorandumas. ECB labai vertina EAR atliekamus auditus. ECB ir toliau yra įsipareigojęs glaudžiai bendradarbiauti su EAR ir teikti jiems visą informaciją, reikalingą darbui palengvinti. Susitarimo memorandume nustatyti praktiniai abiejų institucijų susitarimai dėl keitimosi informacija mikroprudencinės priežiūros srityje⁵⁹. Susitarimo memorandumu, kuriame pakartojamas ECB ir EAR nepriklausomumas vykdant atitinkamas jų funkcijas, siekiama užtikrinti tinkamą skaidrumą ir atskaitomybę⁶⁰. Susitarimo memorandumas apima tik EAR atliekamus BPM reglamentu ECB pavestų priežiūros užduočių auditus ir atspindi EAR audito įgaliojimus, jiems suteiktus pagal ES teisę.

ECB atsižvelgia į rezoliucijoje pateiktą raginimą užtikrinti didesnę skaidrumą skiriant Vykdomosios valdybos narius ir raginimą ES Tarybai kiekvienai būsimai pareigybei sudaryti galutinį kandidatų sąrašą, kuriame būtų po lygiai vyrų ir moterų. ECB vykdomosios valdybos narių skyrimo tvarka nustatyta SESV 283 straipsnio 2 dalyje ir Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 11 straipsnio 2 dalyje⁶¹. Dėl Sutarties įgyvendinimo pakeitimų, susijusių su ECB vykdomosios valdybos narių atrankos procesu, sprendžia Taryba ir Europos Parlamentas. Nors ECB negali imtis veiksmų dėl savo Vykdomosios valdybos sudėties, jis yra įsipareigojęs pagerinti lyčių pusiausvyrą organizacijoje, visų pirma taikant priemones ir siekiant tikslų, nustatytų 2012 m. Dėl šių iniciatyvų ECB gerokai padidėjo moterų, užimančių vadovaujamas pareigas, dalis. 2019 m. pabaigoje moterys užėmė beveik 31 % vyresniųjų vadovų pareigų, palyginti su 12 % 2012 m. pabaigoje. Be to, 30 % visų ECB vadovų 2019 m. pabaigoje buvo moterys, palyginti su 17 % 2012 m. pabaigoje. Apskritai ECB

⁵⁷ Žr. 2018 m. balandžio 11 d. Europos Centrinio Banko nuomonę dėl pasiūlymo dėl Reglamento dėl Europos valiutos fondo įsteigimo (CON/2018/20) (OL C 220, 2018 6 25, p. 2). Taip pat žr. ECB Pirmininko pastabas 2018 m. rugsėjo 24 d. vykusiame Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto klausyme.

⁵⁸ Žr. 2015 m. gruodžio 17 d. ECB pirmininko laišką EP nariui Svenui Giegoldui dėl ECB dalyvavimo tarptautiniuose forumuose.

⁵⁹ Žr. EAR ir ECB susitarimo memorandumą dėl ECB priežiūros užduočių audito.

⁶⁰ Pagal šią tvarką EAR galės prašyti ir gauti visus dokumentus ir informaciją, kurių jiems reikia ECB bankų priežiūros auditui atlikti. Labai konfidencialūs dokumentai bus visiškai apsaugoti, o prieiga prie neskelbtinos su bankais susijusios informacijos bus suteikta kontroliuojamoje aplinkoje ECB patalpose.

⁶¹ ECB vykdomosios valdybos narius skiria Europos Vadovų Taryba, remdamasi ES Tarybos rekomendacija ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir ECB valdančiąja taryba.

darbuotojų moterų dalis 2019 m. pabaigoje sudarė 45 %, palyginti su 43 % 2012 m. pabaigoje. ECB šiuo metu rengia naują lyčių lygybės strategiją, nes laikotarpis, kuriam buvo nustatyti tikslai, baigėsi 2019 m.

Dėl reikalavimo, kad su žmogiškaisiais ištekliais susiję klausimai būtų sprendžiami sąžiningai, skaidriai ir greitai – ECB pažymi, kad nuo 2018 m. jau ėmėsi tam tikrų veiksmų. Šie veiksmai, be kita ko, padėjo ECB Bankų priežiūros tarnybai iš pradedančiosios tapti daug stabilesne institucija. Šis stabilizavimas buvo paremtas skaidriais įdarbinimo į laisvas darbo vietas procesais, o vėliau – greitais ir veiksmingais naujų darbuotojų įtraukimo į darbą procesais. Nauja lanksti darbo politika suteikia galimybę visiems ECB darbuotojams iš naujo subalansuoti jėgas ir gauti papildomų laisvų valandų pasibaigus laikui, kai darbo krūvis yra didžiausias. Pastabos ir atsiliepimai, kuriuos ECB Žmogiškųjų išteklių generalinis direktoratas gavo atlikdamas reguliarias nuomonių apklausas, taip pat ir naujausią darbuotojų apklausą, rodo, kad darbuotojai palankiai vertina naują politiką. Kartu su darbuotojų atstovais vykdomoje darbo programoje Žmogiškųjų išteklių generalinis direktoratas nagrinėjo klausimus, susijusius su ECB darbuotojų darbo sutarčių tipais. Dauguma šiuo metu dirba pagal neterminuotas darbo sutartis. Be to, kalbant apie galimus priekabiavimo atvejus, be pirmiau minėtos informavimo apie pažeidimus sistemos, ECB šiuo metu svarsto galimybę išplėsti tarpininkavimo paslaugų apimtį ir nustatyti alternatyvius ginčų sprendimo būdus. Galiausiai 2020 m. pradžioje ECB pradėjo diegti visapusišką naują karjeros sistemą, pagal kurią darbuotojams suteikiama daugiau asmeninio tobulėjimo ir judumo galimybių.